

of its competence; feel free to express their views, as there is relatively independent in its decisions compared with diplomats engaged in bilateral relations and so on.

The attention that to enhance the role of public diplomacy in building political dialogue Ukraine must fulfill the following objectives: to inform the public about the foreign position of the state and society; get feedback from the foreign public; participate in the development of a clear foreign policy position of Ukraine on the advice of the foreign public. The first problem can be effectively realized through an increase in funding for public diplomacy that took place in recent years, the revival of old and new external communication tools Ukraine. However, the system of public diplomacy still had some educational exchanges and other instruments of long-term action. The second and third tasks today de facto not solved. However, no comprehensive work to create a positive image of the state, the credibility of participants in the dialogue, and efficient activity of public organizations to disseminate information effectively and build a political dialogue is impossible. Further increase the role and possibilities of public diplomacy in the prevention and resolution of conflicts through massive online communications.

Key words: political dialogue, public diplomacy, nongovernmental organizations, new media, social networks, political technologies.

УДК 502: 327.7

В. Л. КИРИК

ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Розглядається екологічний зміст концепту сталого розвитку.

Ключові слова: екологія екологічна криза, сталий розвиток, збереження довкілля, економічне зростання.

Кирик В. Л. Экологический контекст устойчивого развития

Рассматривается экологическое содержание концепта устойчивого развития.

Ключевые слова: экология, экологический кризис, устойчивое развитие, сохранение окружающей среды, экономический рост.

Kyryk Vyacheslav. The ecological context of sustainable development

We consider the environmental content of the concept of sustainable development.

Key words: ecology, ecological crisis, sustainable development, avoid updating the environment, economic growth.

© КИРИК Вячеслав Леонідович — кандидат політичних наук, доцент Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Початок III-го тисячоліття відзначається різким попіршенням усіх планетарних екосистем — атмосфери, гідросфери, лвтосфери і біосфери. Озброївшись новітньою технологією, людство наслідує той спосіб мислення, що заохочує панування над природою та її експлуатацію заради сьогоденних вигід. Воно живе за принципом: «Все, що має природа, є у великій кількості, і все це наше». Отже, не слід турбуватись з приводу ерозії ґрунтів, забруднення вод, повітря, виснаження природних ресурсів, зникнення видів рослин і тварин.

Така логіка розвитку цивілізації абсурдна і катастрофічна. Ось чому найважливішим сьогодні завданням людства є створення моделі життєздатного суспільства, яке «вміє задовольняти потреби всіх своїх членів, не прирікаючи на злидні майбутні покоління»¹. На жаль, реальної моделі такого суспільства поки що немає. Але землянам слід піти на сміливий та рішучий крок — зробити рятування навколишнього природного середовища головним організуючим принципом цивілізації². Це стане можливим, лише коли більшість людства прозріє перед обличчям неминучої небезпеки, і весь рід людський згуртується для застосування рішучих заходів. Настав час домовитись і про засоби досягнення цього.

На наш погляд, неоціненним у даному випадку є ідея сталого розвитку³, яка знаходить все більше прихильників і в нашому суспільстві (В. Андрущенко, Г. Білявський, О. Васюта, Т. Гардашук, А. Голубець, І. Грабовська, Д. Городзинський, В. Деркач, О. Кіндра-тець, В. Крисаченко, М. Кисельов, С. Мороз, А. агорна, Б. Патон, О. алтовський, Л. Сидоренко, К. Ситник, Т. Тимочко, А. олстоухов, М. Хилько та ін.).

Концепція сталого розвитку має свою історію. У виробленні важливих концептуальних підходів до її обґрунтування і вирішення велику роль відіграв «Римський клуб», який у 70-х роках гостро поставив проблеми глобальної екологічної кризи і подальшого розвитку людства на «порядок денний». Не можна не помітити, що в перших доповідях клубу провідна роль відводилась науково-технічним аспектам екологічних проблем, що досить виразно відображено в праці групи М.Медоуза «Межі зростання» (М., 1978), то в наступних доповідях — «Людство на поворотному рубежі» М. Месаровича і Е.Пестеля (Нью-Йорк, 1974), «Перегляд міжнародного порядку» Я.Тінбергена (Роттердам, 1975), модель «Глобальні обмеження і новий

погляд на розвиток», розроблена групою японських вчених під керівництвом І.Кайя, латиноамериканська модель дослідження шляхів вирішення глобальних проблем країнами, що розвиваються, створена під керівництвом А.Еррери, модель «Цілі глобального розвитку» (керівник Е.Лассо), в якій відображено необхідність перебудови системи цілей і орієнтирів соціального прогресу, розробка Д.Габора з ін. «За межами епохи марнотрацтва» (Мілан, 1976), А.Пестеля «За межами зростання» (Москва, 1988), А.Печчеї «Людські властивості» (Москва, 1980) нарешті, доповідь І.Боткіна та ін. «Нема меж навчанню» (Нью-Йорк, 1979) і праця А.Гора «Земля у рівновазі. Екологія і людський дух» (Нью-Йорк, 1993) та ін. — суттєве місце приділяється соціальним і культурним передумовам пом'ягшення екологічної ситуації.

Зазначені глобальні моделі допомогли сприйняттю екологічних проблем як першочергових і, безперечно, стимулювати розвиток як неформального «зеленого руху», так і створенню відповідних державних (міністерств, агенств по охороні природи) і міжнародних (ЮНЕСКО, ЮНЕП) органів і організацій на які покладено регулювання діяльності в галузі природокористування. І вже в 60-х роках ООН переходить до комплексного багатостороннього природоохоронного співробітництва. Це увінчалось прийняттям у 1972 р. на Першій всесвітній конференції по навколишньому середовищу міжнародних природоохоронних принципів (Стокгольмська декларація) і створенням спеціального органу — Програми ООН по навколишньому середовищу (ЮНЕП). У 1983 р. ООН створила Всесвітню Комісію по навколишньому середовищу і розвитку, якою було розроблено і затверджено Генеральною Асамблеєю ООН у 1987 р. «Всесвітню стратегію охорони природи».

У важливому звіті цієї Комісії «Наше спільне майбутнє» пролунало попередження про те що людство повинно змінити багато чого у своїй діловій активності і способі життя, бо інакше його чекають тяжкі випробування і різке погіршення навколишнього середовища. Економіка повинна задовольняти потреби і законні бажання людей, але її зростання повинно вписуватись у межі екологічних можливостей планети. Комісія, названа по прізвищу свого голови Комісією Брундтланд (прем'єр-міністр Норвегії) закликала до «нової ери економічного розвитку, безпечного для навколишнього се-

редовища». Вона заявила: «Людство в змозі зробити розвиток сталим — забезпечити, щоб воно задовольняло потреби теперішнього часу, не піддаючи ризику здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби»⁴.

Саме так вперше в міжнародних документах було використано термін «Sustainable development», який в українському перекладі інтерпретується як «сталий розвиток». У 1989 р. ООН розпочала підготовку конференції по розвитку і навколишньому середовищі, щоб сформулювати принципи досягнення сталого розвитку. Комісія Брундтланд визначила сутність поняття «сталого розвитку» двома ключовими моментами: принципом справедливості для прийдешніх поколінь (збереження для них природних ресурсів) і комплексним прийняттям рішень (врахування екологічних обмежень при прийнятті економічних рішень). Комісія зазначила, що загальною ідеєю стратегії сталого розвитку є необхідність інтегрування екологічних та економічних підходів у реальних діях. Це передбачає як інституційні угоди на всіх рівнях, так і зміну стратегічних державних пріоритетів.

Визначальними показниками (критеріями) сталого розвитку було запропоновано фізичне виживання та стабільні умови життєзабезпечення. Останнє передбачає рівність прав сучасних та майбутніх поколінь на цілісний стан біосфери та її природних ресурсів. Реалізація цього критерія потребує від сучасного покоління відмови від постійного і швидкого зростання добробуту і переходу до принципу стабільного добробуту.

Загалом програму сталого розвитку Комісії Брундтланд було підтримано в цілому ряді наукових досліджень і звітів міжнародних організацій, а також на Конференції по навколишньому середовищу та розвитку у Ріо-де-Жанейро (1992 р.) і Йоганнесбурзі (2002 р.). І все ж інтерпретація поняття «сталого розвитку» вимагає більш конкретного визначення. З одного боку під ним розуміють такий економічний розвиток, який забезпечує стійкий рівноважний стан навколишнього середовища, а з другого боку — стійке, постійне економічне зростання. Але економічний розвиток і економічне зростання це не одне і те ж. Економічний розвиток — більш широке поняття, яке враховує соціальні, екологічні та інші складові, характеристики ж економічного зростання обмежуються здебільшого доходом та валовим продуктом на душу населення.

Але розгляд двох домінуючих концепцій розвитку світової системи — ресурсної та біосферної — класичне розуміння «сталого розвитку» поки що недостатньо прояснює шляхи ліквідації глобальної екологічної кризи. Класичне визначення сталого розвитку — як такого, який задовольняє потреби теперішнього часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби, безсумнівно близькі до ресурсних концепцій. Біосферній же концепції відповідає таке трактування сталого розвитку, коли господарча діяльність не веде до перевищення критичного порогу збурення біосфери або коли зберігається такий обсяг природного середовища, який зданий забезпечити стійкість біосфери з включеною в неї господарською діяльністю людини. Це такий шлях господарювання, «який призводить до мінімуму виснаження природних ресурсів і зменшує забрудненість навколишнього середовища»⁵.

Здійснюються спроби інтерпретації «сталого розвитку» і через такі напрямки: технократичний («техніка створює проблеми, вона ж їх і вирішує»); природоохоронний («земля це сад, за садом потрібно дбати і охороняти його»); екосистемний («все в одному — одне в усьому»); управлінський («обмеження меж зростання»); культурологічний («подолати екологічне невігластво») і т.п.

Розробники стратегії сталого (усталеного, стійкого, тривкого, збалансованого) розвитку прагнуть врахувати не тільки стійку нерівновагу органічного світу, а вкрай неврівноважені процеси соціально-економічного розвитку. Це зробити непросто, адже для досягнення сталого розвитку необхідні відповідні *передумови*. Такими, як зазначається в доповіді міжнародної комісії з навколишнього середовища є:

- політична система, яка здатна забезпечити участь широкої громадськості у прийнятті рішень;
- економічна система, яка могла б забезпечити розширене виробництво та технічний прогрес на власній міцній базі;
- соціальна система, здатна знімати напруження, що виникає при негармонійному економічному розвитку;
- система ефективного виробництва, орієнтованого на збереження еколого-ресурсної бази;
- технологічна система, яка могла б стимулювати постійний пошук нових рішень;

— міжнародна система, що сприяла б сталості торгових та фінансових зв'язків;

— адміністративна система, достатньо гнучка, здатна до самокорекції⁶.

Такий спектр передумов обґрунтування стратегії подальшого розвитку людства і зокрема «переорієнтації системи сучасного матеріало- та енергоємного екологічно небезпечного природокористування, — як справедливо зауважує М. Кисельов, — є слухним і відбиває масштабність завдань, що постали перед людством. Об'єднання в єдиний комплекс різнопланових заходів — від удосконалення конкретних технологій до поліпшення «людських якостей» (А. Печчеї) і пересмислення засад та стратегій подальшого існування соціуму — безумовно буде корисним для досягнення стану усталеного розвитку»⁷.

Однак, як цього досягти — невідомо. Попри всі зусилля світової науки у людства немає готових моделей сталого розвитку суспільства. І все ж, як стверджує професор В Крисаченко «можна вказати на три основні моделі:

Перша передбачає «заморожування» рівня розвитку продуктивних сил на досягнутому рівні, оскільки подальше нарощування виробництва призведе до екологічної катастрофи. Такий підхід набув значного поширення після оприлюднення доповідей Римського клубу. Але як згодом виявилось, людство не збирається зупиняти промислове зростання, тим більше, що з'явилися деякі обнадійливі тенденції у галузі технології, енергоспоживанні, нових матеріалах, які додали оптимізму щодо відносин людства з довкіллям.

Друга модель ґрунтується на руссоїстському гаслі «повернення назад, до природи». Попри здоровий глузд, на жаль, такі заклики — утопічні, оскільки «дика природа» може утримати, як про це свідчить практика традиційного природокористування, щонайбільше 10–12 млн. чоловік.

Третя модель орієнтується не концепцію «коеволюційного розвитку людини і біосфери. Оскільки поступ цивілізації припинити немає ні можливості, ні доцільності, доводиться вишукувати такі форми взаємин з довкіллям, за яких останнє активно включається у сферу людських інтересів, але зберігається як еволюціонуюча система. Таким чином йдеться не про охорону чи збереження певних структур та елементів біосфери, а надання їй такої стратегії розвитку,

за якої не втрачається її ідентичність, забезпечується сталість видо-вого та кількісного складу. Принциповою обставиною при цьому є те, що докорінно змінюється рушій та спрямовувач самоорганізації і розвою біосфери: до виникнення людини таким чинником вичтупали внутрішні закономірності саморуху та саморозвитку, антропогенна ж доба на роль організатора біосфери висунула людину — і як найпотужнішу геологічну силу, і як субстанцію, обдаровану розумом, на які і покладається виконання коеволюційної стратегії поступу»⁸.

Міжнародна конференція ООН з навколишнього середовища та розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) однією з головних проблем, що розглядалися, висунула *нероздільність задач економічного розвитку та збереження природного середовища і сформулювала такі установки*: економічний розвиток у відриві від екології призводить до перетворення Землі в пустелю; екологія без економічного розвитку закріплює зубожіння й несправедливість; рівність без економічного розвитку — зубожіння для всіх; екологія без права на дію є часткою системи покріпачення; право на дію без екології торує шлях до колективного знищення, яке рівною мірою зачіпає усіх⁹.

Конференція в Ріо-92 було схвалено п'ять основних документів, які включають: «Ріо-де-Жанейрську декларацію по навколишньому середовищу і розвитку»; «Порядок денний на ХХІ сторіччя»; Заява «Про принципи по управлінню, збереженню і сталому розвитку всіх типів лісів»; «Рамкова конвенція ООН про зміну клімату»; «Конвенція по біологічному різномаїттю»¹⁰.

Ріо-де-Жанейрська конференція вперше за історію людства наголосила про необхідність *сталого розвитку*, при якому усуваються суперечності між соціально-економічним зростанням, природокористуванням і збереженням великих і малих екосистем та визначила *основні положення стратегії сталого розвитку*:

— сталий розвиток — це регульований процес, більш упорядкований порівняно з існуючим;

— прагнення до безмежного збільшення обсягів виробництва і споживанні врешті-решт веде до соціально-економічних потрясінь;

— регуляторами сталого розвитку є чисельність населення, споживання і обсяги промислового виробництва які мають свої квоти і ліміти на викиди, а також технологія;

— сталому розвитку притаманні регульований розвиток суспільства і біосфери, націленість ведення економічної діяльності та екологічного господарства на задоволення не індивідуальних, а суспільних інтересів;

— чинниками соціально-економічної дестабілізації є погіршення стану здоров'я і скорочення середньої тривалості життя, економічний спад, етнокультурна деградація та зростання соціально-політичної напруги і т. ін.;

— у процесі сталого розвитку задоволення існуючих потреб здійснюється без втрат для сучасного і майбутнього покоління;

— сталий розвиток має врахувати геополітичне розташування країн, їх культуру, особливості соціально-економічного розвитку;

— екологічний аспект сталого розвитку передбачає збереження стійкості біосфери як системи;

— передумовою переходу до сталого розвитку є соціально-економічна стабілізація;

— всі країни мають право застосувати власні концепції стійкого розвитку¹¹.

Акцентуємо увагу на те, що концепція сталого розвитку вироблялася тоді, коли всі ознаки глобальної катастрофи і потенційного кінця людства вже стали реальністю. «Вона вироблялася, — на думку А.Толстоухова, — не як протиотрута чи механізм подолання локальних негараздів, а як універсальна система подолання глобальної катастрофи»¹². Оскільки в основі останньої знаходиться екологічний чинник, то очевидно, слід уже вести мову і про сталий екологічний розвиток.

Дана концепція знову стала «центром уваги політиків світу на новому самміті під егідою ООН, який відбувся восени 2002 року — на цей раз в Йоганнесбурзі (Південна Африка). Продовжуючи традиції саммітів, що відбулися за тридцять і десять років до того, відповідно у Стокгольмі та Ріо-де-Жанейро, учасники Йоганнесбурзької конференції обговорили наявні проблеми навколишнього середовища та можливі шляхи відповідей на ці проблеми. Були прийняті нові нормативні документи, зокрема «Йоганнесбурзька декларація по сталому розвитку» та «Йоганнесбурзький план впровадження».

В документах Йоганнесбурзького самміту визнається, що останніми роками глобальне середовище продовжує зазнавати випробувань:

зникає біологічна різноманітність, збільшуються площа пустель, тепліни тощо, які вимагають здійснення негайних заходів світовим співтовариством. Відзначаючи деякий прогрес, особливо в усвідомленні зазначених проблем, конструктивний пошук спільного їх вирішення, все ж «ті засади екополітики, що викладені в документах йоганнесбурзького самміту, породжують і дещо скептичне ставлення до спроможності сучасної влади радикально вирішити проблеми загрози існуванню природного середовища. Перш за все необхідно відмітити, що у центрі уваги учасників самміту знаходяться, знову ж таки, не власне екологічні проблеми, а саме концепція сталого розвитку, де збереження навколишнього середовища є лише складовою, поряд з економічним і соціальним розвитком»¹³.

Виходить, що екополітичні цілі обмежуються цілями «керування природою», яка розглядається фактично базою природних ресурсів. Отже йдеться про те, природне середовище все ще вважається *засобом* для здійснення сталого розвитку, тобто майстернею людини, своєрідною коморою запасів їжі — і лише в цьому її цінність, лише для цього ми маємо прагнути зберегти навколишнє середовище, не дати загинути біологічній різноманітності.

Подібна точка зору в наш час є застарілою і неспроможною вирішити глобальну екологічну проблеми, адже у ній відсутній сам ціннісний аспект природи як такої, передає статику, а не динаміку розвитку суспільства і природи. Це принципово нове положення: збереження природи нерозривно пов'язане з питанням розвитку. Сам же розвиток суспільства має відбуватися за умови збереження природи¹⁴.

Для забезпечення усталеного екологічного розвитку кожна країна повинна виробити свою стратегію поведінки. В Україні якось розпочали розробляти проект «Концепції сталого розвитку України» (1996) в якому повинні визначатися основні напрями еколого-економічної політики держави на шляху до сталого розвитку. Яле, як стверджує академік НАН України К.Ситник «На жаль і через багато років після Ріо Україна не спромоглася підготувати національну стратегію збалансованого розвитку, хоча й були зроблені певні кроки у цьому напрямі»¹⁵.

На наш погляд, для забезпечення сталого (збалансованого) еко-розвитку в Україні необхідні: стабілізація політичної влади та подолання управлінської фрагментарності; подолання ейфоричних

сподівань на автоматизацію ринкового самоврядування; правове забезпечення природоохоронної діяльності, створення правової екологічної держави; формування економічного механізму регулювання природокористування; раціональне освоєння капіталовкладень, виділених на природоохоронні цілі; своєчасність введення в дію природоохоронних об'єктів; ресурсне забезпечення економіки і утилізація сміття; проведення державної екологічної експертизи; організація державного екологічного моніторингу; проведення заходів по збереженню біологічного різноманіття; розробка державної екополітики в галузі екологічної освіти, виховання та інформування населення України; активізація природоохоронної діяльності громадян, масових громадських організацій і рухів та ін.

1. Браун Л. У теплі Сонця й землі / Л. Браун, К. Флайвін, С. Постель // Кур'єр ЮНЕСКО. — 1992. — С. 29. 2. Хилько М.І. Екологізація політики : монографія / Хилько М.І. — К. : ВАДЕКС, 2014. — С. 328. 3. Кіндратець О.М. Політичні детермінанти сталого розвитку : монографія / Кіндратець О.М. — Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2007. — С.11. 4. Програма дійствий. Повестка дня на 21 век і другіє документи конференції в Рио-де-Жанейро в популярном изложении / сост. : Китинг М. — Женева : Центр «За наше общее будущее», 1993. — С. VII. 5. Там же. — С. 6. 6. *Наше общее будущее* : Доклад Международной комиссии по окружающей среде и развитию. — М. : Прогресс, 1989. — С. 69. 7. Кисельов М. Екологічна компонента процесу державотворення / М. Кисельов // Розбудова держави. — 1997. — № 7/8. — С. 41. 8. Крисаченко В.С. Екологічна культура: теорія і практика / Крисаченко В.С. — К. : МП Леся, 2009. — С. 35–36. 9. Конференція ООН по окружающей среде и развитию (Рио-де-Жанейро, июнь 1992 года). — Новосибирск, 1992. — С. 22. 10. *Наше общее будущее* : Доклад Международной комиссии по окружающей среде и развитию. — С. VIII. 11. Там же. — С. X. 12. Толстоухов А.В. Глобалізація. Влада. Еко-майбутнє / Толстоухов А.В. — К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. — С. 251. 13. Там само. — С. 256. 14. Андрущенко В.П. Організоване суспільство. Проблеми організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвід соціально-філософського аналізу / Андрущенко В.П. — К. : Атлант ЮЄМСІ, 2005. — С. 281. 15. *Звернення до учасників Конгресу К.М. Ситника // Збалансований розвиток України — шлях до здоров'я і добробуту нації: матеріали Українського екологічного конгресу.* — К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2007. — С. 9.

Кур'єк Vyacheslav. The ecological context of sustainable development

The danger of global omnitsydu (death of all living things) causes mankind to look for ways to eat, to salvation. Known in the context of finding ecological paradigm of coexistence of man and nature were E.Hertnera scientific papers, Al Gore,

Zh.Dorsta, B.Kommonera, M.Abiha, G. and E. Odum, K.Paavera, A.Pechchei A. Ursula, B.Uorda, R.Dyubo, V.Hosle, H.Heflinha, R.Parka and others.

A significant contribution to the understanding of environmental issues in the realistic context retrieval on the future of humanity made Ukrainian researchers, including V.Andruschenko, T.Hardashuk, A.Holubets, D.Horodzynskyy, V.Kryshchenko, M.Kyselov, S.Moroz A. Nagorna, O.Saltovskyy, K. Sytnyk A. Tolstoukhov, M.Hylko and others.

In the important Brundtland Commission report (Prime Minister of Norway), «Our Common Future» came the call need to move to «a new era of economic development, a safe environment.» The Commission stated: «Mankind is in a position to make development sustainable — to ensure that they satisfy the needs of the present, without compromising the ability of future generations to meet their needs». That is the first time in international texts used the term «Sustainable development», which is interpreted as the Ukrainian translation of «sustainable development». Overall program Sustainable Development Commission Brundtland was supported in a number of scientific studies and reports of international organizations, as well as at the Conference on Environment and Development in Rio de Janeiro (1992), Johannesburg (2002), Kyoto (2007).

Thus, the International UN Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 1992), one of the main issues that were discussed, nominated inseparability problems of economic development and the preservation of the environment and formulated the following settings: «Economic development in isolation from the Environment leads to the transformation of the Earth in the desert, ecology without economic development perpetuates poverty and injustice, equality without economic development — poverty for all; ecology without right action is part of the system of enslavement, the right to effect without ecology paves the way for collective destruction that equally affects all».

Rio de Janeiro conference for the first time in the history of mankind stressed the need for sustainable development that eliminated the contradiction between the social and economic growth, environmental and preservation of large and small ecosystems and identified the main provisions of the strategy for sustainable development: sustainable development — is a regulated process more comfortable compared with the existing; boundless desire to increase production and consumption eventually leads to social and economic shocks; regulators sustainable development is population, consumption and industrial output which have their quotas and limits on the emissions and technology; sustainable development inherent controlled development of society and the biosphere, the focus of economic activity and environmental management to meet not individual and social interests; factors of socio-economic destabilization is ill health and reduce life expectancy, economic recession, ethno-cultural degradation and increasing social and political tension, etc.; in the process of sustainable development in meeting their needs carried out without loss of present and future generations; Sustainable development should take into account the geopolitical location of the country, their culture, especially the socio-economic develop-

ment; the environmental dimension of sustainable development calls for preserving the stability of the biosphere as a system; a prerequisite to sustainable development is a socio-economic stabilization; all countries have the right to apply their own concept of sustainable development.

The attention that the concept of sustainable development produced when all the signs of a potential global catastrophe and the end of mankind have become a reality. It produced no antidote or as a vehicle to overcome local problems, but as a universal system to overcome global catastrophe. Since the latter is based on environmental factors, it is obvious, we should have to talk about sustainable environmental development.

This concept again become the focus of politicians in the new world under the auspices of the UN Summit which took place in autumn 2002 in Johannesburg, where they were adopted new regulations, including «Johannesburg Declaration on Sustainable Development.» However, you must note that the focus of the summit participants are, again, not the actual environmental problem, namely the concept of sustainable development where environmental conservation is only a part, along with economic and social development. It turns out that ekopolitychni objectives are limited purposes «control nature» in question actually looking natural resources.

This view nowadays certainly outdated and unable to solve global environmental problems, because it had no value aspect of nature itself, transmits static and not dynamic development of society and nature. Himself development of society should be subject to the preservation of nature and to ensure sustainable environmental development of each country must develop its own strategy of behavior.

Key words: ecology, ecological crisis, sustainable development, avoid updating the environment, economic growth.

УДК 329.1

А. І. КУРАС

ПОГЛЯДИ НА ПОЛІТИКУ БЕЗПЕКИ У ПРОГРАМАХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НА ВИБОРАХ 2012 РОКУ

Охарактеризовано програми політичних партій України у сфері національної безпеки, які взяли участь у виборах до Верховної Ради України 28 жовтня 2012 р. Показано, що практично усі партії приділяли увагу необхідності забезпечення національної безпеки України в своїх виборчих програмах. Доведено,

© КУРАС Артем Іванович — кандидат політичних наук, молодший науковий співробітник відділу теоретичних та прикладних проблем політології Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ІПЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України